

Kugbɔmpɛɛkaaku kun Pɔɔl ɲmàñ ki tī

Tiimootɛɛyɛɛ

Tibɔkilkaal

Tiimootɛɛ na nɛn sá kijuudabiki ní u-baa sá ugreekija. U-na nɛn fōō Kriisitoo ki kífí. Pɔɔl nín cōom̄ nsanliliiti ki túñ Unimbɔti tundee poon ní u ká-u mpeɛɛkaamin Liistir, Asii tiŋkin (Atuun 16.1-3). Liistir tiŋki gbanti bí Tuurkii tiŋkin dín nee. Kí yòon̄ nyunti gbanti ní Tiimootɛɛ dūu kpánti u-tɔntɔnjuti un pu u mákée. Tiimootɛɛ nɛn céeñ Pɔɔl u nín cōom̄ asaŋkin ɲin ki túñ Unimbɔti tundee tikpil poon. Kriisitoo nikitil din poon ní agín yaa nɛn bée, Tiimootɛɛ ní Pɔɔl nɛn tūñ ú cùú ɲāŋkì. An pu ní ti gbìl u-yindi pu Atuun gbɔŋkun kii 17.14-15, 18.5, 19.22 nì tigbɔn tin Pɔɔl ɲmàñ ki tī Kriisitoo nikitijee poon kii 1 Kɔra 4.17, 16.10-11, Fiii 2.19-24, 1 Teesa 3.2-6 nì ajan aba mun poon. Bi yíin̄ tigbɔn tili tin Pɔɔl ɲmàñ ki tī Tiimootɛɛ nì kun u ɲmàñ ki tī Tiitee yii «bin kpòotī Kriisitoo nikitijee gbɔnti» ki nóó nì tin ɲmàñ tigbɔn gbantinee. Di sá yii bíñ pu ní an sòon̄ tikpil.

Tiimootɛɛ gbɔmpɛɛkaaku sòon̄ abɔjal ata pu ní:

- Mpeɛkaaminee, ku kpáafi Kriisitoo nikitil yab inyimɔn dakaŋ ɲin bi cáá Juuda yab landɔkɔi nì iwaatooti yai ki ɲmàlɛntí ki dàkèe pu. Inyimɔn dakaŋ gbanti lì yii duulinya un ti wál̄ nee kaa ɲāñ. An puee kí wàatī unil n̄ ká difiilee, see ú n̄n cáá dinyil din bí dibalin bi dūu cóól-uee ní. Kí kūtèe, bi nɛn gítí cáá akoobil ɲin sá yii unil kaa máañ kí jī tijn̄ tiba, àá kí cáá unimpu àá kí mōñee.
- Kugbɔŋu nee gítí tii isaŋki bi nín máañ kí n̄n jáam̄ Unimbɔti puee nì bi nín máañ kí bóntí Kriisitoo nikitil puee nì Kriisitoo nikitij̄ kpootiliibi nín máañ kí n̄n cáá mbimbim miŋyee.
- Kí kúntée, Pɔɔl tī Tiimootɛɛ u-ba isaŋki u nín máañ kí tō u-tundi puee nì u nín máañ kí n̄n kpèé Kriisitoo yab kitij̄ nín bí pu a-ba a-ba puee. Mimmee u làá n̄n sá «Yeesu Kriisitoo tɔntɔmmɔntiu» (4.6).

Kugbɔŋu nee yākatì ajancukukpaan ali ní: didàkal din sá ki tī Kriisitoo nikitil kɔkɔ nì di-kpootiliibee (ayil 1–3), nì tibɔkpaafikaal tin sá ki tī Tiimootɛɛ u-ba tundi puee (ayil 4–6).

Kriisitoo nikitil nì di-kpootiliibi n̄ n̄n tó Unimbɔtee bɔti páb, ama bi máañ kí dū bi-ba kí sù kí nyōŋkì ní kí jāam̄ Yeesu Kriisitoo ti-Fiiliu (2.3-6).

Ijaam

1 ¹Man Pɔɔl, un sá Yeesu Kriisitoo kpambal din Unimbɔti ti-Fiiliu nì Yeesu Kriisitoo un pu ti mákée túnnée di ɲmàñ kugbɔŋu nee.

²M ɲmàñ-ku kí tī sii Tiimootɛɛ^a un sá m-ba bindi pu jipɔɔn a nín fōō Yeesu Kriisitoo ki kíyee puee ní. Ti-Baa Unimbɔti nì ti-Dindaan Yeesu Kriisitoo n̄ ɲá-si tiŋan, kí sō a-saai, kí tī-si ɲgbansɔŋfi.

Á n̄n nyí nì a-ba n̄ nnyimɔn dakaŋ

³Ŋyunti ɲun m làá n̄n yíkì kí n̄n cá Maseeduwaanee, m n̄n tükū-si yii á n̄n ká Eefeesi^b kí piñ bin bí niin ki dàkà tinyimɔmbɔtee nsan bí taa ti dàkà. Á n̄n ɲáañ m̄ñ, ⁴kí dàkà-bi bí taa n̄n ká ki máafi mmaam ki kàañ atij̄kpikiyin^c ɲin kaa dóotée. An cāabiñ kunikpɔŋkpɔkɔu, kaa tútún unil n̄ bée Unimbɔti nín yóon̄ puee: an dàkà yii tí fōō-u kí kífí. ⁵Kun pu ní a kpáafi-bi mimmee di sá a là bí n̄n cáá dineendi din nyēñ dipɔɔnyaandinee ní, bi-landɔkɔjaatiŋu n̄ n̄n sá mmɔnti bi-fookiiu n̄ n̄n bá ki pōō. ⁶Biba dū an saŋŋuee ki fá, ní ki cūti kó tibɔfan tin kaa cáá taapuee ni. ⁷Bi bàà là kí n̄n dàkà binib Unimbɔti marab, ama nì min kɔkɔ bi dàkà nì mpɔnee, bíñ biba kaa gbìlaaa, kaa nyí tibɔti tin bi sòñee taapu.

⁸Ti nyí yii marab sá tiwammɔntiil ní, a yaa dū marab gbanti ki ɲá min sá

á dūú ɲée. ⁹Ti nyí yii an kaa sá bini-mɔntiibi pu ní bi yóon̄ marab, an sá bin gáatèe, nì bin yiliŋ pōōyee, nì bin kaa tó Unimbɔtee, nì bikpitiŋaliibi, nì binib bin kaa là Unimbɔtee, nì bin bíil̄ Unimbɔti wantee, nì bin kù bi-baabi nì bi-nabee, nì binikpɔliibi, ¹⁰nì bin ɲáañ tilaakpaalee, nì bin dō nì bi-ninajutiibee, nì bin nyáfi binibee, nì binyimɔndambi, nì bin pùtì fám fámee, nì bin kɔkɔ ɲáañ tin jáà nì ibaamɔn bɔti tin bi dàkà-tee pu ní bi yóon̄ marab. ¹¹Tinyool Nimbɔtiu un bí mmɔnnee Bɔmɔntiiti tin u dūu ɲá m-ɲaanee poon ní tin m sòon̄ ki tī-ni nee ká.

Pɔɔl jáam̄ Unimbɔti u-ɲanti pu

¹²M jáam̄ ti-Dindaan Yeesu Kriisitoo un di tī-mi mpɔn ki cáá m-pu dimákal yii m̄ tō u-tundee. ¹³Nì min kɔkɔ m n̄n sòon̄ u-pu min kaa kítèe ki sàantí u-yab ki wòb-bee, Unimbɔti sún m-saai, kun puee maa n̄n fōō Yeesu ki kífí, kaa n̄n nyí yii m bí yìntī^d. ¹⁴Ti-Dindaan ɲá-mi tiŋan tikpil ki yánti m fōō ki kífí, ní ki tī-mi dineendi din nyēñ Yeesu Kriisitoo ceeyee. ¹⁵Tibɔti nee sá mbaamɔn ní ki máañ báà ɲma n̄ fōō-ti kí kífí mmɔntiimin. Di sá yii Yeesu Kriisitoo dóm̄in̄ duulinya nee ni kí fī binikpitib, binikpitibee kansikinee man di sá unikpitikpaan. ¹⁶Ama ní Unimbɔti sún m-saai ki yánti Yeesu Kriisitoo dī man unikpitikpaan pu ki dàkà u-m̄tiiki

^a 1.2 Kpèè Atuun 16.1.

^b 1.3 Maseeduwaanee: kpèè 2 Kɔra 1.16. - Eefeesi: kpèè 2 Kɔra 1.8.

^c 1.4 atij̄kpikiyin: An sá bin n̄n túñ atumm̄nti Dipooŋkpikil gbɔŋku poonee, nì bin yaa n̄n tí sá bibaatandambee, bíñ yinŋi ní bi n̄n yí múlmul.

^d 1.13 Kpèè Atuun 8.3, 9.4-5.

nín wīkí min bulifee, án nīn sá kudaan̄pu kí tī bin làá dāá fōō-u kí kíf foolboon kí ká diman̄fal din kaa kúntée. ¹⁷An puee, bí tī Unimbōti un bí talku, kaa kúù, baa wālifí-uee jilma nì tinyool. Ún̄ baba di sá Unimbōti, kí nīn cá abin abin! Ameeni.

¹⁸Sii m-biki Tiimootee, m dū tibōti nee kí n̄á a-ḡaan. Kii tibōti tin bi n̄n fōō Unimbōti cee a-pu dooooyee kí dū nāatè, á tókón̄ tibōtee pu kí já kujam̄nti. ¹⁹Á nīn gb̄nti ḡúb tin a n̄n fōō kí kíf yee kí nīn cáá nlandók̄m̄nti. Biba fá nlandók̄m̄nti ní bi-fookiiu n̄á fám. ²⁰Ti kántí binib gbanti kansikinee Imeenee n̄ Aleekisandir, bin m dū kí líin̄ Sitaan^{ee}, án nín làá n̄á pu án cīiñ-bi bí béé kí taa nīn ḡíti sòon̄ kí bíí Unimbōtee.

ḡwimmeem bōti

2 ¹Tibōpeepeekaal tin m kpáafi bí ḡée di sá bí nīn m̄éé kí gb̄aam̄ kí jáam̄ Unimbōti binib kók̄ pu. ²Bí nīn m̄éé bibōtiibi n̄ biyidambi kók̄ pu, án nín làá n̄á pu tiba n̄ taa páb-ti, tí nīn bí nsōḡfin kí nīn n̄ó Unimbōti mm̄ntiimin kí lafun nīn sá binim̄ntiibe. ³Á m̄éé kí tī binibee ḡān̄ Unimbōti ti-Fiiliu cee, ⁴kun puee u là yii binib kók̄ n̄ ká difiil^f kí béé ibaam̄n. ⁵Di sá yii Unimbōti sá ubaanti, ní ugbaamil

un yú timbi binib n̄ Unimbōti kansikinee mun sá ubaanti, ún̄ di sá Yeesu Kriisitoo un kpánti unilee. ⁶U dū u-ba ki tī ki pān̄ ti-kók̄ pu ki fōō-ti ki líñ. U n̄á m̄in̄ ki dākā yii Unimbōti là binib kók̄ n̄ ká difiil ḡyunti ḡun u síñee ní. ⁷Ní Unimbōti dū-mi ki n̄á un sòon̄ u-bōtee n̄ u-kpambal^{gb}, m̄ nīn dākā bin kaa sá Juuda yabee u-bōti tin sá ibaam̄nee bí fōō kí kíf. Tin m̄ lí nee sá ibaam̄n ní, maa m̄nti.

⁸An puee, m là yii, bāa laakin̄yee, binin̄jab n̄ ydōn̄ bi-ḡalii yilpuⁱ kí nīn m̄éé, bi-pōbiliḡ poon n̄ nīn bí circir, bí taa nīn cáá diḡuul n̄ kunikpōḡk̄k̄u.

⁹M là yii binimpoobi mun n̄ nīn p̄entí tiwan min kítèe, kí taa nīn nyāantí bi-ba ki ḡíti lákatí, kí taa nīn dākā bi-ba, bi-yikpibóobitam n̄ taa nīn nyēē mbamin. Bí taa nīn cáá sindaariya n̄ abeedimbil wanti kí nyāantí bi-ba, kí taa nīn p̄entí tiwan tin p̄ō kudaau^{ee}. ¹⁰Ama bí nīn tūn̄ atumm̄nti ḡin m̄aān̄ binimpoobi bin bí yii bi n̄ó Unimbōtee tuuḡḡee. ¹¹Bi yaa bí dākā Unimbōti bōtee, binimpoobi n̄ sintí bi-ba taapu kí nīn ḡmí. ¹²Maa pūn̄ nsan yii binimpoobi n̄ nīn dākā binin̄jab, kí taa nīn w̄b̄ binin̄jab, bi m̄aān̄ kí nīn k̄a soooo ní. ¹³Di sá yii Adam ní Unimbōti péé péé kí náan̄, boonee ní ki nín náan̄ Awa mun. ¹⁴An kaa tí sá Adam ní Sitaan

^{ee} 1.20 bin m dū kí líin̄ Sitaan: An dākā yii u nyánti-bi Kriisitoo nikitil kansikin, dū ḡm̄nti n̄ 1 Kōra 5.5. - Imeenee: kp̄èè 2 Tiim 2.17. - Aleekisandir: kp̄èè 2 Tiim 4.14.

^f 2.4 Dū ḡm̄nti n̄ Eese 18.23.

^g 2.6 Dū ḡm̄nti n̄ Maat 20.28.

^{gb} 2.7 Dū ḡm̄nti n̄ 2 Tiim 1.11.

ⁱ 2.8 Ydōn̄ bi-ḡalii yilpu n̄n sá min ní bi m̄éé dooooyee Isirayeel tiḡkinee ní. Kp̄èè Disa 9.29,

¹ Bib 8.22.

^j 2.9 Dū ḡm̄nti n̄ 1 Peet 3.3.

ḡm̄nti, u-nimpuu ní Sitaan ḡm̄nti, ní u ȳnti Unimbōti marau^k. ¹⁵Ama ní u-maalḡu puee, u yaa gb̄nti kí p̄ōntí u-fookiiu poon n̄ dineendi kí nīn bí circir kí taa nīn dākā u-bee, u làá dāá ká difiil.

Bikpilib bin kp̄otí Kriisitoo nikitilee

3 ¹Tibōti tin m làá sòon̄ee sá ibaam̄n ní: di sá yii unil un là kí nīn kp̄otí Kriisitoo nikitilee lēē ditumm̄ntiil. ²An m̄aān̄ bí taa ká un kp̄otí Kriisitoo nikitilee pu tikpitiil tiba. Ú nīn cáá unimpuabaanti, kí ḡúb u-ba, kí nīn cáá iciin, kí nīn sá unim̄nti, kí nīn fōōl binicambi, kí nīn ḡūn̄ ki dākā binib Unimbōti bōti. ³Ú taa nīn sá udanyol n̄ kíkil niliu, ama ú nīn sá unil un m̄ōee, kí taa nīn cáá kunikpōḡk̄k̄u, kí taa nīn néen̄ animbil. ⁴U m̄aān̄ kí ḡm̄a kí kp̄otí u-ba dicaḡku tiḡan, kí yantí u-biyaamu n̄ nīn t̄-u n̄ tibulcin. ⁵Di sá yii unil yaa kaa ḡūn̄ kí kp̄otí u-ba dicaḡku tiḡanee, mana ní u làá ḡm̄a kí kp̄otí Unimbōti nikitil? ⁶Udaan n̄ taa nīn sá un fōō Yeesu kí kíf mp̄mee. An yaa sá fám, u dù kí n̄á dilambil, ní kí kó Unimbōti bōtin kii Sitaan nín kó puee. ⁷Bin kaa n̄ó Unimbōtee mun m̄aān̄ kí nīn nyí udaan pu yii u sá unim̄nti, án nín làá n̄á pu bí taa nīn kp̄èe-u fám, ú dāá j̄etí Sitaan talintinee^{kp}.

Kriisitoo nikitil kpilib

⁸M̄in̄ mbaantiimin, Kriisitoo nikitil kpilib m̄aān̄ kí nīn cáá

^k 2.14 B. 13-14: kp̄èè Diny 2.7,21-22, 3.1-6.

^{kp} 3.7 B. 2-7: dū ḡm̄nti n̄ Tiiti 1.6-9.

^l 3.16 Dū ḡm̄nti n̄ Room 1.4.

mbimbim̄ntiim, kí taa nīn bí mili mili, kí taa nīn gb̄èè ndaam, kí taa dī isaḡkpiti pu kí nyāab̄ animbil. ⁹Bi m̄aān̄ kí nīn ḡúb Unimbōti saḡḡu ḡun n̄n bí dibalin u nyánti kí dākā-tee n̄ dip̄ōbaantiil. ¹⁰Kí w̄atí bí lēē-bee, bí cōḡkí kí kp̄èè bi-bimbim̄n̄n̄ bí puee. Bi yaa kaa ká bi-pu tibee, ní bí ḡm̄a kí nīn sá bin tūn̄ Kriisitoo nikitil kansikin ditundee. ¹¹M̄in̄ mbaantiim, binimpoobi mun m̄aān̄ kí nīn cáá mbimbim̄ntiim, kí taa nīn sòon̄ ki bíil̄ binib, kí nīn ḡúb bi-ba, kí nīn bí deedee tikók̄ n̄ tikók̄ poon. ¹²Bin tūn̄ Kriisitoo nikitil kansikin ditundee m̄aān̄ kí nīn cáá unimpu ubo ubo, ní kí ḡm̄a kí kp̄otí bi-biyaamu n̄ bi-dicaḡḡi mm̄ntiimin. ¹³Bi yaa tūn̄ bi-tuuḡḡi mm̄ntiiminee, binib t̄-bi ní, ní bi sòon̄ Yeesu Kriisitoo bōti, kaa ḡḡufi kpataaa.

Tiwan tin n̄n bí dibalinee

¹⁴M dá láá ḡm̄an̄-si kugbōḡu nee kí m̄áká yii an kaa làá ti yúntí, m làá dāan̄ a-cee. ¹⁵M yaa kaa tí ḡún̄ kí d̄ómiñ malaayaaa, kugbōḡu nee ḡūn̄ kí tūtuñ-si á béé a nín m̄aān̄ kí nīn bí min Unimbōti dicaḡku poonee, an dākā yii Unimbōti un kaa kúùyee nikitil din sá kii jaan-talkub ki tíkí ibaam̄nee. ¹⁶Tiḡman, dinimbōtinool bōti tin n̄n bí dibalin Unimbōti nyánti kí dākā-tee sá tiwan̄kpaandi ní!

Yeesu kpánti unil ní ki d̄ómiñ ti-cee,

Circir Fam dākā yii u sá deedeedaan^l,

Unimbɔti tuunɔi ká-u.
Bi sòon u-pu atimbun kɔkɔn,
kitiŋ pu nib fòo-u ki kífí
ní Unimbɔti yòon-u ki jóm
yilpu tinyool lanɔi.

Bin dákà tinyimɔmbɔtee

4 ¹Unimbɔti Fam lí ki cánti yii,
iyuntijoolkaa poonee, binib
biba làá dǎá fá nnimbɔtisan ní
ki kíh ki tó arasiniibi bin kííl
binibee, ní ki nóó bi-dàkatam.
²Mpoonnyoondambi bin móntí
binib, bi-pɔbiliŋ tilifèe di làá dǎá
yàntí bí gáatí. ³Bi dǎa yíití yii an
kaa nǎn unil í cáá unimpu, ní ki
kòó tijn tiba, tijaal tin Unimbɔti
nyánti yii bin fòó Yeesu ki kífí
ki nyí ibaamɔn kɔkɔe í mèè kí
jáam Unimbɔti ní kí jèe. ⁴Tin kɔkɔ
Unimbɔti náanee nǎn ní^m, tiba kaa
sá tí dūú fá. Tí fòó tin kɔkɔ bée
kí jáam Unimbɔti. ⁵Unimbɔti ɔti
nì nɔwimmem yàntí tijn í kpántí
timòntiil ní u-nimbiin.

Yeesu Kriisitoo tòntòmmòntiu

⁶A yaa dū tibɔti nee ki dákà
ti-nabiyaamuee, a kpántí Yeesu
Kriisitoo tòntòmmòntiu, ní kí nǎn
cáá nnimbɔtisan ɔti nì didàka-
mòntiil din a nóó tiŋanee ki kpíntí
a-ba. ⁷Á fá mmaam min nyán mi-ba
nì nnimbɔtisan ɔti kí sá tibɔfanee,
kí pɔɔn a-ba kí mòtíí nóó Unimbɔti
mbaammin. ⁸A yaa sán ki kpàtí
a-giinyee, an tútún-si fiíi, ama á nóó
Unimbɔti mmòntiiminee di tútún
tikɔkɔ poon, kun puee an pòntí-si

dimanfal kɔŋkɔnnee ki kpáan
foolboon. ⁹Tibɔti nee di sá ibaamɔn
ki máan báà nma í fòo-tí kí kífí.
¹⁰Kun pu ti tūn ditundi ki gí ki bí
kujaau poonee di sá ti dū ti-mákal
ki nǎ Unimbɔti un bí kaa kúyee
ni, Unimbɔti un fiíl binib kɔkɔe:
kí cántee, bin fòó Yeesu ki kíyee
ní an sá.

¹¹Á dákà binib tibɔti nee kɔkɔ
kí yàntí bí nǎ mín. ¹²Á taa yàntí
bí kpèè kí sɔŋkíh-si yii a nín sá
kinaacimpɔmbikee pu. Ama á nǎn
sá un bin fòó Yeesu ki kíyee làá nǎn
kpèè ki nǎan min a nǎanee, kí fòó
a-sòntam nì a-bimbim nì a-neendi
nì a-fookiiu nì a-circir bítam. ¹³Kí
wàatí m nín dǎanee, á dū a-ba
kí tí Unimbɔti gbɔŋku dikàandi
binib cee, kí nǎn sòon ki tìi-bi
kunyannyaau, ki dákà-bi Unimbɔti
ɔti. ¹⁴Mpɔn nɔn Unimbɔti nìn pú-si
nyunti nɔn bi nìn fòó a-pu Unimbɔti
cee tibɔti ki nǎati, ní Kriisitoo nikitil
kpilib dū bi-njalií ki páan a-puee, nɔ
bí a-ni. Á dū-nɔ kí tó ditundi. ¹⁵Á
taa gbíliin ditundi gbanti. Á dū a-ba
kɔkɔ kí kúntí di-poon, an nín làá nǎ
pu báà nma í ká a nín cá nyɔkɔpu
miinyee. ¹⁶Á nǎn nyí nì a-ba bítam
nì tin a dákèe, kí cúú an píki. A yaa
lafun nǎ mín, a làá fií a-ba, kí kpáa
fií bin pílifin-see mun.

Ditundi din bi máan kí tó kí tí Kriisitoo yabee

5 ¹Á taa wòon utikpil mpɔn. Á
sòon nì u soooo kii a-baayeeⁿ,
kí nǎn sòon nì binaacimpɔmbi
kii a-naalibee. ²Á nǎn sòon nì

binimpukpaambi kii a-nabee, nì
binimpusapɔmbi kii a-niisalibee nì
tibulcin poon.

³Á nǎn nǎn bíkpiipoobi bin kaa cáá
báa ubɔ nì ubɔee kí nǎn tó-bi. ⁴Ama
ukpiipu ubɔ yaa cáá mbiyaamu,
an yaa tí sá u-naantiibaaa, bíh di
máan kí bée nnimbɔtisan tundi
bi-ba dicanɔ poon kí wàatí ní kí
nǎn bi-nab nì bi-naambi kí téeh,
min fáatí Unimbɔtee dee. ⁵Unimpu
un yaa lafun sá ukpiipu, kaa cáá
ubɔ í kpèè-uee dū u-mákal kí nǎ
Unimbɔtin ní, kí mèè ki gbàam
Unimbɔti nɔwimpu nì kunyeeu.
⁶An yaa sá ukpiipu un nǎan min
kaa kítèe, ubí dimanfalín ama
ní ki kpíi. ⁷Tin tin a máan kí dūú
dákà-bee dee, an nín làá nǎ pu ubɔ
í taa ká ikpiti iba bi-puee. ⁸Un
kaa nǎn u-dicanɔ tiŋanee, m lí ki
bántí u-diiku poon nib kíŋŋ ní,
mimmee udaan fá fookii, ní bin kaa
fòó Yeesu ki kíyee sòh-u.

⁹Bí taa nma ukpiipu ubɔ yindi kí
kúti bíkpiipoobi gbɔŋku poon, asee
ukpiipu un yaa cáá abin jíti abin
imunɔ ita puee baba. Kí wàatèe,
ú nǎn sá un nìn mǔn uninjabaantee.
¹⁰Ú nǎn sá unimpu un bi pàkà yii
u tūn atummònti ki nǎn ki nǎn
u-biyaamu tiŋan, kí fòol binicambi
mmòntiimin, kí fíntí Unimbɔti nib
taanj^{ny}, kí tútún bifalaadambi, kí
pée tūn atummònti nmaninɔmee.

¹¹An yaa sá bíkpiipusapɔmbee, bí
taa nma bi-yinɔ kugbɔnɔ poon, kun
puee nninjaneel nǎn kí cúú-bi bí

dū Kriisitoo kí fá, kí cúú mǔn. ¹²Bi
nín nǎ mimmee ní kí kó Unimbɔti
ɔtin, kun puee bi nín nìn pòon yii
bi làá nǎ miinyee, baa ti nǎn ki nǎ.
¹³Kí kútèe, bi nín kaa cáá tiba kí
nǎe puee ní bi yíin ki pòotí acin.
Tin gíti púntèe di sá bi kíh ki cáá
kubɔcaau ní ki sòon icoo ɔti, nì tin
tin kaa báà máan bí sòonee. ¹⁴An
pu ní m là yii bíkpiipoobi bin dǎá
pòonee í mǔn kí màal mbiyaamu
kí nǎn kpèè bi-cinɔ, an nín làá nǎ
pu bí taa pò unannanli nsn bí sòon
kí bíil-tee. ¹⁵Kun puee bíkpiipoobi
biba púti kpáa dū nsammònti ki
fá, kí kíh ki nóó Sitaan. ¹⁶Unimpu
un fòó ki kíyee yaa cáá bíkpiipoobi
u-dumpuee, u máan kí tūtuñ-bi,
kí taa dū ditúndi gbanti kí tún
Kriisitoo nikitil pu. Mín di làá yàntí
Kriisitoo nikitil í nma kí nǎn tútún
bíkpiipoobi bin kaa pée cáá báa
ubɔ nì ubɔee.

¹⁷Bin kpòotí Kriisitoo nikitil
mmòntiiminee máan tipaal mili pu.
Cilinjee bin pu m sòonee di sá bin
pòntí ki sòon Unimbɔti ɔti kí dákà
muee. ¹⁸Di sá Unimbɔti gbɔŋku
poon lí yii: «Á taa bóob unaa un tà
ki gbátí adibilee nyɔkɔ», ní kí gíti
lí yii: «Utòntónli máan u-paati⁷.»
¹⁹Uɔ yaa dómín ki tükú-si yii bin
kpòotí Kriisitoo nikitilee ubɔ nǎ
tibe, á taa fòó kí kífí, see binib bili
kii bita di yaa ká ní ki tükú-si^{mm}.
²⁰Á nǎn wòon bin nǎan ikpítee binib
kɔkɔ nimbiin, an nín làá nǎ pu bin
kínee í fanjkèe.

^m 4.4 Dūú nmaní nì Diny 1.31.

ⁿ 5.1 Dūú nmaní nì Akoo 19.32.

^{ny} 5.10 kí fíntí Unimbɔti nib taanji: Doooyee, a yaa nìn fòó uncaanee, a fíntí u-taanji ní, mín di
dákà yii a fòo-u nì a-pòbil kɔkɔ.

⁷ 5.18 Kpèè Ditee 25.4 nì 1 Kɔra 9.9, Maat 10.10, Luuki 10.7.

^{mm} 5.19 Dūú nmaní nì Ditee 19.15.

²¹M kpáafi-si Unimbɔti nì Yeesu Kriisitoo nì Unimbɔti tuunyi in u lútèe nimbiin, yii á núb tibɔti tin m sòòn nì si nee kí taa nín cáá dinigàntil, kí taa lēē biba ki n̄aán bín tiŋan ki yàntī bin kíñee. ²²Á taa n̄a kujinjikilaapaau kí dū a-n̄alii kí páań ubɔ pu kí mèè u-pu kí tī-u ditundi diba Kriisitoo nikitil kansikin, kí taa kó biba kpitiin. Nín nyí nì a-ba kí n̄n bí circir.

²³Á taa ti n̄n nyù nnyim n̄maniŋma. Nín nyù ndamam fiii ipɔŋween nì a-wunti nín nyànŋfi múlmulee pu.

²⁴Bi wālifi biba kpitií kí wàati gba ní kí nín sòòn bidambi ɔti, ama bíbee, ibɔsoon poon ní bi dāa nín biiti bín kpitií pu. ²⁵Mín ní bi tí kántí atummɔnti mun. In n̄n baa kántí malaayee gba mun kpá kí gbínti dibalin.

6 ¹Iyumbu máań kí n̄n tó i-dindambi nì i-pɔbiliŋ kɔkɔ. Mimmee binib kaa sòòn kí bīl Unimbɔti yindi nì tibɔti tin ti dākèe. ²Iyumbu in dindambi nóó Kriisitooyee, í taa kpèè-bi fám, yii bi nín sá i-nabiyaamuee pu. Mín gba ní i nín máań kí n̄n tūn ditundi mmɔntiimin, kun puee bin i tūn ditundi ki t̄iyee sá i-nabineeŋ-kaamu mun nóó Kriisitooyee ní.

Ibaamɔn gaajati nì tinyimɔmbɔti dākātām

Mín a máań kí n̄n dākà binib kí kpáafi-bee sèé. ³Uɔ yaa bíi dākà tinyimɔmbɔti tiba, ki yī, kaa nóó ti-Dindaan Yeesu Kriisitoo baamɔmbɔti nì bi nín dākā-ti unil nín máań kí n̄n bí min Unimbɔti

nimbiinee, ⁴udaan lámintí, kaa nyí tiba. Udaan b̄n tibɔti weenyi ní ki kpákà anyɔɔbun pu. An di cāabiń nnimbidiki, kujaau, asiibil, nì ilandɔkɔkpiti bi-jutiibi pu. ⁵Baa ti dākafi nnimɔntiyaamin, baa ti nyí ibaamɔn, ki kpākantí tɔb an kaa kúntí. Bi nyí kii nnimbɔtisan sá laakin bi làá dī kí ká tigaajatee ní.

⁶Tiŋman, nnimbɔtisan lafun sá tigaajakpaandi ní, nyunti n̄n ní an mōn-si tin a cááyee puee. ⁷Ti dómín duulinya nee ni n̄n iŋaŋkulim ní, mín ní ti làá dāá fātī tí gítí n̄n iŋaŋkulim. ⁸Mín puee, ti yaa cáá kun ti làá jēe n̄n kun ti làá pēēee, án n̄màntīn-tee. ⁹Ama bin nimbiliŋ máń tigaajati puee làá kó icɔŋkin kí lítí, ní nnimbítaataam tiwan tikpil pu min kaa cáá taapu ki cāabiń diwaŋkilee sàti-bi kii kutaliŋpuee. An di téekí binib ki cān asaluun ki nàantí-bi. ¹⁰Di sá yii nnimbineel di cāabiń mbusub kɔkɔ. Biba nín nēeń animbil puee, bi dū nnimbɔtisan ki fá ki dū bi-ba ki kón dinimbi-naamandin tikpil.

Isaŋkiluŋkikaa

¹¹Ama sii Unimbɔti niliu, nyā t̄in kɔkɔn, kí nyàab kí n̄n bí deede, kí núb dinimbɔtinool, kí n̄n cáá fookii, kí n̄n cáá dineendi n̄n kim̄tii, kí n̄n mō. ¹²Á já kujam̄ntiiu kun sá fookii jaakuee, kí cúú dimaŋfal din kaa kúntée. Di sá yii t̄in pu ní Unimbɔti yíiń-si á bée-ŋu nyunti n̄n a n̄n sòon a nín fōō ki kíi kunipaau nimbiin miŋyee. ¹³Unimbɔti un t̄i tiwan kɔkɔ dimaŋfalee nimbiin, n̄n Yeesu Kriisitoo un n̄n sòon ibaamɔn

Ponsi Piilati^{oo} cee mmɔntiimee mun nimbiin ní m kpáafi-si. ¹⁴Á kpèè tibɔti tin m núbini-si nee tiŋan kí taa ȳntī. Bí taa ká a-pu tikpitił tiba kí n̄n cí nyunti n̄n ti-Dindaan Yeesu Kriisitoo làá dāá páannée. ¹⁵Nyunti n̄n Unimbɔti yóoñee yaa láa bāañee, ní ú yàntī Yeesu n̄n páanní. Ún di sá nnaam nyeel ní ki sá tikɔkɔ Dindaan, bib̄tiibi kɔkɔ ɔtiu n̄n bidindambi kɔkɔ Dindaan^o. ¹⁶Ún baba di kaa kúu, ki kóó n̄walifi n̄n ubɔ kaa n̄n kí sútí kí p̄lee ni. Bāa unil kaa láá ká-u, ní kaa tí n̄n kí ká-u. Ún di máań tinyool n̄n mpɔn kí n̄n cá jaanjaan! Ameeni.

¹⁷Á kpāafi bin cáá tigaajati duulinya nee nee yii bí taa n̄n cáá dilambil, kí taa n̄n máká bi-gaajati tin kaa làá n̄n bí ki cá

jaanjaanee pu^r. Ama bí dū bi-mákal kí n̄a Unimbɔti un di p̄n-ti tikɔkɔ n̄n tikɔkɔ tikpil tikpil tí n̄n bí mmɔñnee ni. ¹⁸Bí n̄n n̄aán tiŋan. Bi-gaajawanti n̄n wiikí puee, bi-tumm̄ntiŋi mun n̄n n̄n wiikí m̄n, bí n̄n cáá tiniti ki yàkatī tin bi cááyee n̄n bin kíñee. ¹⁹Bi yaa n̄a mimmee, bi kōontí tigaajam̄ntiil tin kaa bíílee ki siintí án n̄n dō ki cí-bi foolboon dees^s, ní bí n̄mā kí ká ibaamɔn maŋfal.

²⁰Sii Tiimootee, kpāafi tin Unimbɔti t̄i-see tiŋan, kí góntí tibɔfan tin kaa n̄ań n̄n nnimbɔtisane, kí taa cēeń a-nyɔkɔ bin bí yii bi cáá iciin kin kaa cááyee nikpɔŋkpɔkɔku poon. ²¹Di sá biba n̄n bí yii b̄n di nyí dinyil gbanti ní ki dāa dū nnimbɔtisan ki fá.

Kriisitoo n̄anti n̄n bí ni-pu.

^{oo} 6.13 Kpèè Yoow 18.36-37, 19.11.

^o 6.15 Dūú n̄m̄ntí n̄n Ditee 10.17, Ilan 136.3.

^p 6.16 Dūú n̄m̄ntí n̄n Ilan 104.2, Disa 33.20, Yoow 1.18.

^r 6.17 Dūú n̄m̄ntí n̄n Luuki 12.20.

^s 6.19 Dūú n̄m̄ntí n̄n Maat 6.20.